

**Vyjádření školitelky k disertační práci Mgr. Magdy Španihelové s názvem
*Naše (krásné, zdravé, moderní a národní) tělo: Vizuální reprezentace fyzické
kultury a sportu v kontextu formování národní identity v meziválečném
Československu***

Vyjádření školitelky k předkládanému disertačnímu textu může být velmi stručné, stejně jako posouzení schopností doktorandky předstupující do tohoto řízení. O jejich kvalitách jsem totiž jednoznačně přesvědčena, o čemž svědčí i skutečnost, že Magda Španihelová je kmenovou pedagožkou katedry, zařítuje páteří kurzu věnovaný historii českého filmu a je obětavou pomocnicí zejména v programu Erasmus +. Dlouhodobě na katedře vyučuje předměty zasahující do oblasti širší vizuální kultury (sleduje zejména vztahy filmu a sportu či tance), věnuje se dokumentárnímu filmu (hlavně českého dokumentu ve středo- a východoevropském kontextu), ale nejsou jí vzdálené ani předměty teoretické (otázky reprezentace či koncepcí národa). Její zájem – i přes velké přesahy do jiných uměleckých druhů – není rozbíhavý, ale naopak velmi soustředěný, přičemž hlavní tematická osa je nezbytně provázaná jak s diplomovou prací, tak s dokončenou prací disertační.

Magda Španihelová se ve svých akademických aktivitách věnuje zejména vztahu vizuálních umění a těla. Již magisterská práce byla zaměřená na zobrazování tanečníka pohyblivým obrazem. Její práce vzbudila překvapení a nadšení, přičemž katedra s radostí dopomohla k tomu, aby byla publikována v nakladatelství Casablanca, a to pod názvem *Screen Dance: Tělo pro kameru* (Casablanca 2011). Svěbytná a specifická studie o progresivním žánru tanečního filmu, vycházející z aktuálního filmovědného výzkumu, sleduje současné pohyblivé obrazy, krajní žánry mezi filmem a tancem, stopuje unikání skutečného těla a jeho postupné nahrazování tělem virtuálním. Zatímco tělo filmu v textu postupně unikalo, nevyvlékalo se textovému uchopení – autorka ho zasadila jak do historie (i ve vztahu ke klasickému baletu), tak do teoretického podloží (sledovala ho prizmatem fenomenologického čtení, ale i pomocí novějších typologií tělesnosti). Tyto dva kontextuální rámce byly de facto prvním krokem k práci disertační.

Původně měl doktorandský projekt sledovat toto (částečně virtuální) tělo v širším mediálním rámci – tělo se mělo stát „migrujícím“, unikajícím nikoli pouze filmu, ale nejrůznějším médiím, respektive mělo se „převlékat“ do různých mediálních forem. Toto poněkud nejasné a efemérní vymezení práce se však záhy změnilo. Při hledání heterogenních variant vizuální reprezentace tělesnosti se Magda Španihelová zastavila více v minulosti, konkrétně v období meziválečného Československa. Migrující tělo se ustálilo, přestalo tekat, nabylo opět svou fyzickou podobu a již nebylo podstatné, čemu uniká, ale jakých odlišných podob může nabývat v jasně ohraničeném historickém rámci. Různá těla dovolila doktorandce otevřít mnohé otázky obecnějšího charakteru, zejména o povaze budování národní reprezentace a o procesu národní afiliace.

Jsouc školitelkou nepřísluší mi práci hodnotit, přesto bych však ráda zdůraznila alespoň některé, pro mě zásadní body. Na práci Magdy Španihelové si cením

zejména velmi promyšlené koncepce, která spojuje teoretické koncepty národnosti s otázkami reprezentace a vhodně zvolenou typologií dánského sociologa Henninga Eichberga, jež tematizuje vztah tělesné kultury a demokratického nacionalismu. Za působivé a originální pak považuji Magdino rozhodnutí zasadit do této struktury několik emblematických figur, jež mohou dokládat různé variety národní vizuální reprezentace a zároveň nové strategie postulování nové, poválečné, československé tělesnosti. Zástupy Sokolů nebo osobnosti jako jsou zápasník Gustav Frištenský, tanečnice Milča Majerová či atletka Zdena Koubková chápe nejen jako reprezentativní tělesné typy, ale i jako nástroje modelace a popularizace české národní identity. Příběhy jednotlivých figur jsou poutavé, jejich vykreslení plastické, ale samy o sobě jsou i dostatečně silné na to, aby mohly sloužit k zobecnění a teoretizaci. Při četbě obsahu práce by se mohlo zdát, že se jedná o soubor monografických črt, avšak za celou práci stále zůstává ono původně zamýšlené mediálně migrující tělo – v popředí nejsou osobnosti jako takové, ale jejich vizuální konstrukce a komplexní strategie reprezentace. Je to právě období první republiky, kdy nedochází pouze k hledání nových symbolických figur, ale kdy se do popředí veřejného života dostávají nejrůznější média, mechanické obrazy jako je film a fotografie, kdy zvýšenou roli dostává masově reprodukováný a šířený obraz. Práce tak v sobě nese jen problémy historického charakteru, teoretické otázky ohledně konstrukce národní identity a budování imaginárního společenství, řečeno s Benedictem Andersonem, ale i téma etablování se vizuálních médií, které připravuje půdu pro nadvládu média filmového – čímž je samozřejmě podstatná i pro filmovědné bádání.

Práce je mezimediální, mezioborová a odkrývá nejrůznější vrstvy meziválečného Československa, pročež by mohla být poutavou, jak pro akademickou obec, tak pro poučenou veřejnost. Je pro mě proto velmi dobře představitelné, že by mohla být publikována; jsem si vědoma toho, že by však muselo dojít k mnoha redakčním úpravám. Magda Španihelová se ve své poctivosti a pílí, v záplavě mnoha textových i obrazových materiálů místy ztrácí, v argumentaci se opakuje, a čtenář se tak může občasné cítit zmatený, přičemž literárně bohaté obrazy jednotlivých emblematických figur jej pak vždy znovu zorientují. V okamžiku většího odstupu od materiálu, dalších konzultacích a na základě podnětů od oponentů jsou však tyto dílčí problémy řešitelné.

Ač nemám hlasovací právo a nemohu vstupovat do hodnocení, přesto se cítím povinna na závěr konstatovat, že disertační práce Magdy Španihelové rozhodně splňuje požadavky kladené na disertační práci a velmi ráda bych ji doporučila k obhajobě. Jako školitelka mohu rovněž potvrdit, že studentka byla ve výzkumu svědomitá, poctivá a pracovitá, přičemž zpoždění obhajoby zapříčinila složitost tématu a její angažmá na katedře.

V Praze, Michli, v pátek 13. října 2017

doc. PhDr. Kateřina Svatoňová, Ph. D.